



Bureau Waardenburg bv Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Gemeente Amsterdam, Dienst Zuidas
R. Bakker
Postbus 79092
1070 NC Amsterdam

DATUM: 18 juni 2015
ONS KENMERK: 14-071
UW KENMERK: verzoek 16 juni 2015
AUTEUR: drs. ing. R. Lensink
STATUS: definitief
CONTROLE: drs. H.A.M. Prinsen

Aanleiding

In Amsterdam-Zuidas wordt het Kenniskwartier ontwikkeld. Aan de noordrand van het betrokken gebied huist al enkele jaren een boomvalk. De toekomst van dit paar baart de Vogelwerkgroep Amsterdam zorgen. Dit is aanleiding om bij de Raad van State beroep in te stellen tegen een kapvergunning waarmee een deel van een bosje gekapt kan worden. Het te kappen deel van het bosje herbergt op dit moment geen boomvalk. Er heeft ook nooit een boomvalk gebroed.

Boomvalk *Falco subbuteo*

De boomvalk is een middelgrote valk. De soort komt eind april in ons land (en andere broedgebieden in Europa) aan en blijft hier tot begin september. De rest van het jaar verblijven boomvalken in Afrika ten zuiden van de Sahara. De soort is territoriaal waarbij in een ruim territorium ieder voorjaar een nestplaats wordt gekozen. Nestplaatsen kunnen jaren achtereenvolgende dezelfde zijn; een bosrand, een bomenrij, een solitaire boom, een hoogspanningsmast. De soort maakt zelf geen nest en is dus afhankelijk van oude nesten van andere soorten. In Nederland is de zwarte kraai hofleverancier; maar ook nesten van andere grotere soorten worden benut (ekster, buizerd). Soms worden nesten twee jaar achtereenvolgende gebruikt. Binnen een territorium van een boomvalk huizen altijd verschillende paren zwarte kraai (en ekster); ofwel ieder jaar kent de boomvalk een keuze uit alternatieven. Hoewel de keuze voor een nestplaats, zoals de rij populieren langs de A10, jaren hetzelfde kan zijn, is de plek (boom) waar een nest wordt gebruikt vrijwel jaarlijks anders.

Boomvalken leven vooral van vogels die zij in de lucht bemachtigen; het aandeel in het menu van soorten die ook veelvuldig in de lucht foerageren (zwaluwen, gierzwaluwen), baltsen (leeuweriken), of omvangrijke dagelijkse vliegbewegingen kennen (spreeuwen) is dan ook hoog. Een klein deel van het voedsel bestaat uit grotere insecten zoals libellen, die ook in de lucht worden gevangen (en geconsumeerd). Net uitgevlogen jongen (in augustus) jagen relatief veel op insecten. Een boomvalk in Amsterdam kent een territorium van enkele vierkante kilometers groot en foerageert daar op alles wat vliegt (o.a. gierzwaluwen). De boomvalken van de locatie Zuidas jagen dus in de weide omgeving, waarbij zowel het groen als het bebouwde gebied deel uitmaken van het

jachtgebied. Het Kenniskwartier langs de Zuidas ligt binnen het totale leefgebied, Het open terrein van de voormalige tennisbaan is hierbinnen niet van specifieke betekenis als jachtgebied. Door het voorgenomen initiatief in de Zuidas wordt het voedselaanbod op geen enkele wijze beïnvloed.

Door het voorgenomen initiatief in de Zuidas (gehele Kenniskwartier) verdwijnt op termijn mogelijk een nestplaats. Binnen het territorium (met een straal van minstens enkele kilometers rond Kenniskwartier) zijn alternatieven beschikbaar en de boomvalk is goed in staat alternatieve nestplaatsen binnen zijn territorium in gebruik te nemen. Zo blijven langs delen van de A10 rijen populieren aanwezig. Het aanbod aan mogelijk te gebruiken nesten wordt in de toekomst niet wezenlijk anders. Ook op andere mogelijke nestplaatsen zullen oude nesten van zwarte kraai of ekster aanwezig zijn. Het aanbod aan nestplaatsen langs de Zuidas en omgeving is dan ook niet beperkend en het voedselaanbod wordt door de ontwikkeling evenmin in betekenende mate beïnvloed.

In het oosten van Kenniskwartier zal het zuidelijk deel van het bosje, dat parallel loopt langs de Parnassusweg, en waarin in het verleden een sperwer broedde, volgens plan worden gekapt. De boomvalk heeft in 2013 en 2014 in een oud nest in de populieren langs de A10 gebroed. Dit jaar (2015) heeft een paar het oog laten vallen op een nest aan de noordzijde van het 'sperwer'-bosje (zie hieronder).



Figuur 1 Kenniskwartier; in roze het te kappen deel van het bos, in rood als jaartal de locatie van de boomvalk (als broedvogel) in de afgelopen jaren.

Deze nestplaatsen hebben allen onder meer als kenmerk dat deze een vrije vlucht in noordelijk richting kennen. Boomvalken verkiezen zonder uitzondering een nestplaats op hoogte met minstens naar een richting een vrije vlucht. Dit geldt ook wanneer de boomvalk kiest voor de locatie ten noordoosten van het plangebied van het uitwerkingsplan. Met de voorgenomen kap en ontwikkeling van het zuidelijk deel van dit bosje blijft een vrije vlucht naar het noorden vanuit het noordelijk deel mogelijk.

Het te kappen bosje was voor de eerder gebruikte broedlocaties in het geheel niet van belang voor de functionaliteit van die broedlocaties. Ook wanneer de boomvalk gaat broeden ten noordoosten van het plangebied, is het te kappen bosje in het geheel niet van belang voor de functionaliteit van de noordrand van het bosje. In de notitie van 10 april 2015 is reeds aangegeven dat ook het niet-beboste gedeelte ten westen van het plangebied niet van belang is voor de functionaliteit van de verschillende potentiële broedlocaties.

Zwarte kraai en ekster zijn talrijke broedvogels in een stedelijke omgeving. Hun dichtheid kan oplopen tot achtereenvolgens meer dan 5 paar/100 ha en meer dan 15 paar/100 ha. Snelwegen zijn vanwege de hoeveelheid verkeersslachtoffers tafeltje-dekje voor beide soorten. Ook in de toekomst zullen langs de A10 beide soorten talrijk broeden, en leverancier zijn van potentiële nesten voor een boomvalk.

Literatuur

- Bijlsma R.G. 1980. De boomvalk. Kosmos, Amsterdam.
- Bijlsma R.G. 1993. Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels. Schuyt & Co, Haarlem.
- Bijlsma R.G., F. Hustings & C.J. Camphuysen 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland met vermelding van alle soorten. Avifauna van Nederland 2. GMB / KNNV, Haarlem / Utrecht.
- Scharringa C.J.G., W. Ruitenbeek & P.J. Zomerdijs 2010. Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009. SVN-LNH, Heiloo.
- Sergio F., R.G. Bijlsma, G. Bogliani & I. Wyllie 2001. Hobby *Falco subbuteo*. BWP Update 3: 133-156. Oxford University Press, Oxford.
- Van der Valk M., D. Beuker & R.R. Smits 2013. Sperwer en boomvalk in Kenniskwartier-Noord te Amsterdam. Mogelijke effecten van ontwikkelingen passende binnen het ontwerp-bestemmingsplan. Rapport 13-153, Bureau Waardenburg, Culemborg.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met R. Lensink.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
drs. H.A.M. Prinsen

Paraaf:

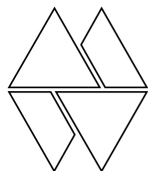


Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Amsterdam

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.



Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345 51 27 10

info@buwa.nl www.buwa.nl